

Dag og nat

Rystende selvmordshistorie

Af Peter Skov-Jakobsen

Simon Stahos anden spillefilm er en rystende skildring af et selvmord. En tilsyneladende succesrig mand sidder i sin bil. Han er arkitekt og vant til at give livet form. Men dagen bliver en af de helt specielle; altså for ham, for dette er dagen hvor han vil tage livet af sig.

Spærret inde i bilen kører beskueren rundt i alle mulige landskaber og tager afsked med nogle af de skikkelser der kom forbi i løbet af livet. Der er sønnen som han elsker, men ikke kan komme ind på livet af. Der er kæresten som er tiltrukket af ham – hun er betaget af ham. Men spiller hun en komedie? Er hun i virkeligheden bange for at afsløre at han er hendes livs kærlighed? Hun bliver i hvert fald panikslagen da det går op for hende at han er på vej væk; men det ender ikke i andet end et hurtigt, flygtigt, voldsomt og ligegyldigt knald. Der er den fraskilte som stadigvæk bærer på frustrerede følelser. Der er også venen der måske har et forhold til den tidligere hustru. Midt i filmen er det som om han kører i stå. Han kan ikke komme videre.

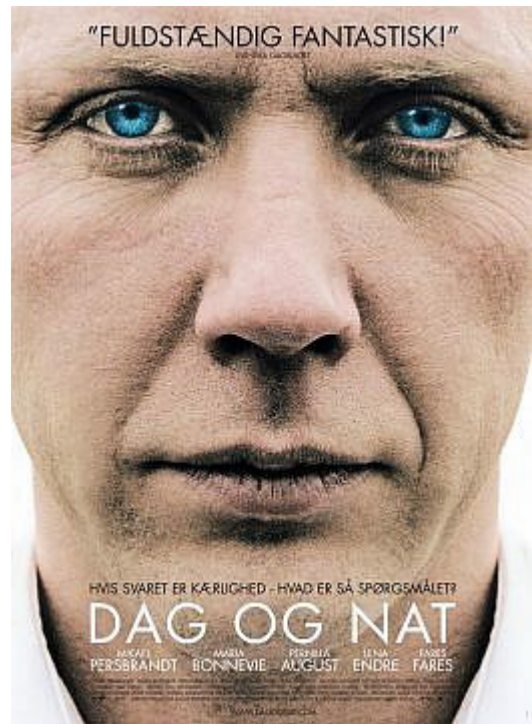
Det hele synes at være forkvaklet. Det synes det i øvrigt at have været fra begyndelsen. Samtalen med søsteren afslører at kærligheden vist hele tiden har haft absurde afveje i deres lille familie. Hvis der var noget kærlighed overhovedet, så var den altid mærkelig forplumret, bagvendt og uhyggelig. Han bærer i hvert fald sammen med søsteren på en hemmelighed der ikke kan afsløres. Deres nære forhold har ødelagt søsterens liv. Hun skrumler af sted som et forskræmt væsen der aldrig færdes uden at se sig over skulderen. Hun er altid på udgik efter at blive afsløret.

Mødet med moderen er gribende. Hun genkender ham ikke; men det er ikke noget nyt for det har hun aldrig gjort. Der var aldrig plads til ham i hendes stakkels liv; men man aner længslen hos ham. Han efterlader hende med bind for øjnene i den smukkeste solnedgang. Da han kører fra hende, råber hun hans navn – et smil trækker sig henover hans ansigt – når han smerter andre, synes han at finde en tilfredsstillelse.

Han møder den unge prostituerede og fodboldtræneren der bare kæfter op hele tiden. Han slynger ligegyldige ord efter dem han træner. Det er som om hele livets bitterhed skal tørres af på dem der løber rundt på banen; men der ligger en stor smerte bagved al den dumhed.

Det er en i alle måder rystende filmoplevelse. Men når man betænker at man er spærret inde i en bil, kører rundt og iagttager forskellige menneskelige skæbner, stifter bekendtskab med et rystende liv, får adgang til en tragedie, så er det et fremragende skuespil og en storslået replik der binder én fast til en historie som er forunderlig dyb.

Denne film kalder på flere syn, og teksterne kalder på gentagelser. Hvis man ikke kan bære at blive forstyrret i idyllen, hvis man hader at få klicheerne revet i laser, så skal man holde sig langt væk. Hvis man ikke kan bære at få den psykologiske barnetro: du skal bare tale om det og få begreb om det og måske lidt terapi – draget i tvivl, så skal man tøve med filmen. Det hjælper nemlig fedt at komme hele livet igennem – det her ender i tragedie, og man ved det fra begyndelsen. Hvem han er, det bliver man aldrig rigtig klog på; men man går hjem og spørger videre. Storartet skuespil, fantastisk instruktion og frygtindgydende vedkommende replik. Jeg så først på uret da jeg kom hjem.

Dag och natt - Sverige 2004 - instr. Simon Staho - manus: Simon Staho og Peter Asmussen - medv.: Mikael Persbrandt (Thomas), Pernilla August (Thomas søster), Michael Nyqvist (Jacob), Tuva Novotny (Desiré), Maria Bonnevie (elskerinde), Erland Josephson (fortæller), Hans Alfredson (engel), Fares Fares (fodboldtræner), Lena Endre (hustru), Marie Göransson (mor), Sam Kessel (søn) - 95 min. - Dansk biografpremiere 26. november 2004 - Tilladt for børn over 15 år.

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=5185&area=3>